

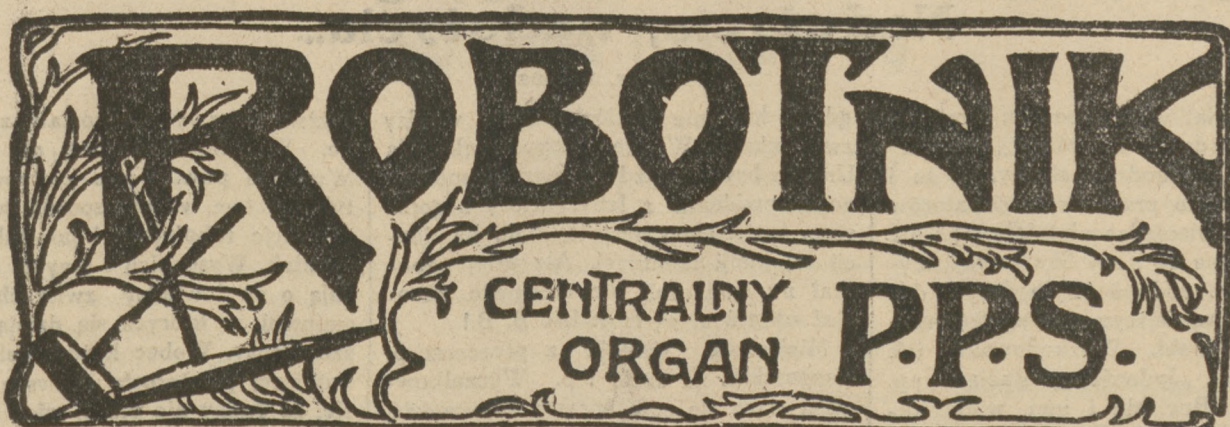
**NIECH ŻYJE RZĄD
ROBOTNICZY
I WŁOSCIANSKI**

Redakcja przyjmuje interesantów od 1 i pół do 3 po południu.

Za zwrot rękopisów Redakcja nie odpowiada.

Administracja czynna od 9 do 5 bez przerwy
Kasa czynna od 12 do 2-jej.

Opłata pocztowa uliszczona ryczałtem

**NIECH ŻYJE
SOCJALIZM!**

WARSZAWA, UL. WARECKA NR. 7

REDAKCJA — tel. 776-70.

DYREKCJA — tel. 720-13.

ADMINISTRACJA — tel. 313-80.

DRUKARNIA — tel. 773-43.

KONTO CZEKOWE w P. K. O. 175

CENA NUMERU 20 GROSZY

Listy z Francji

Gorgułow — Faszyzm — Emigracja polska

Z Gorgułowa, mordercy prezydenta Doumera, „zielonego” czy też „białego” obłąkanego faszysty, usiłuje się zrobić bolszewika, by znów poprzez bolszewizm, uderzyć w Socjalizm, w ten (według prawicy) „pułkierz Sowietkiej Rosji”, który wprawdzie zwalcza rosyjski komunizm, ale staje w poprzek imperjalizmowi kapitalistycznemu.

Prasa kapitalistyczna wszystkich krajów, a również i francuska, nie przestaje kojarzyć z uporem socjalizmem z bolszewizmem. Na pytanie: czy właśnie faszyzm nie zakłada porządku publicznego? — zanarchizowany i rozkładający się kapitalizm daje obłudne odpowiedzi, zależnie od kraju, w którym się faszyzm pojawia i od form, jakie w danym kraju przybiera.

Faszyzm włoski znajdował w reakcyjnej prasie francuskiej czołobitnych chwalców aż do chwili, gdy przybrał on charakter, wyraźny i bez obłonek, imperjalizmu zaborczego, grożącego ziemiom i kolonom francuskim.

Hitlerizm w Niemczech, wspierany przez wielki przemysł, głównie wojenny, prowadzący na zewnątrz politykę odwetu, którego wyraźnym celem jest: zabranie Gdańska i polskiego Pomorza, a w dalszym etapie: Alzacji i Lotaryngii, to mimo, że z całą siłą zwalcza on proletariackie organizacje, wrogo kapitalizmowi — we Francji wzbudza ogólne uczucie nienawiści nawet wśród kół reakcyjnych.

Faszyzm, ten zoologiczny nacjonalizm, obcy jest zupełnie duchowi narodu francuskiego i znajduje we Francji bardzo nielicznych zwolenników, poza tym dwa faszysty włoski i niemiecki — czyhające z wyszczerzonymi zębami, nie wpływają zachęcająco na usadowienie się we Francji wojującego faszysty.

To jednak nie oznacza, żeby w pewnych sferach kapitalistycznych których najwyraźniejszym przedstawicielem jest p. Coty, miliardowy „perfumiarz”, wydawca „Journal de Peuple” i „Figara”, nie była prowadzona faszystowska polityka. W tych i podobnych odłamach prasy najsilniejszą sympatią cieszą się czarnocieczne organizacje rosyjskie nietylko antybolszewickie ale i antyproletariackie.

I tem się też tłumaczy głównie rozbicie w tych sferach z „białego” czy też „zielonego” mordercy Gorgułowa — bolszewika, lub neobolszewika. „Neo-bolszewizm” jest to ostatni termin, wynaleziony przez prasę reakcyjną dla Gorgułowa.

W tym przełomowym dla dziejów świata momencie, 8 maja we Francji okazał swoje dla ludów wyzwolenie oblicze. Precz z faszyzmem, mniejszym czy większym! — takie było główne hasło wyborcze!

Faszyzm — to wojna, faszyzm — to niewola ludów, faszyzm to rozbustwiony kapitalizm.

Pierwsze cięcie tej hydrze zadała Francja republikańska — z francuskim Socjalizmem na czele, sekundowana w tej chwili przez Hiszpanję.

Nie trzeba jednak się łudzić! Socjalizm we Francji w swoim pocho-

Nie było wielkiej mowy politycznej p. min. J. Piłsudskiego na posiedzeniu Rady Wychowania Fizycznego

Od kilku dni prasa sanacyjna zapowiadała, jak zwykle bardzo tajemniczo, jakąś „wielką mowę polityczną”, która jakoby miała być wygłoszona przez p. ministra spraw wojskowych, na posiedzeniu Rady Wychowania Fizycznego. Posiedzenie istotnie odbyło się w niedzielę, ale żadnej „wielkiej mowy politycznej” nie było... Informacje prasy „wtajemniczonej”, okazały się i tym razem — conajmniej — skąpe...

Przebieg posiedzenia Rady podajemy w streszczeniu poniżej:
W niedzielę, 22 b. m., odbyło się czwarte plenarne posiedzenie Rady

Naukowej Wychowania Fizycznego, na czele której stoi jako Przewodniczący p. minister J. Piłsudski.

Posiedzenie Rady odbyło się w sali konferencyjnej Ministerstwa Spraw Wojskowych. Punktualnie o godz. 10-jej przybył Minister Spraw Wojskowych Piłsudski i otworzył zebranie.

Zagaił posiedzenie wiceprzewodniczący Rady gen. Ruppert.

Po zagajeniu marszałek Piłsudski, który objął przewodnictwo, udzielił głosu p. Kilińskiemu, który wygłosił sprawozdanie z działalności Państwo-

wego Urzędu Wychowania Fizycznego.

Następnie wysłuchano szeregu referatów m. in. red. Muszałówny, sekretarki Rady na temat sportu kobiecego i państwowej odznaki sportowej i dr. Gilewicz o porównaniu stanu nauk w Centr. Inst. WF. i studiach WF. przy uniwersytetach.

W dyskusji brał udział marszałek Piłsudski. Wyjaśnił udział obecny na obradach minister oświaty p. Jędrzejewicz.

Po obradach odbyła się t. zw. „herbatka towarzyska”.

Od czego socjaliści francuscy uzależniają swój udział w rządzie

Paryż, 22 maja (ATE). We wtorek prezydent Lebrun rozpoczął rozmowy z osobistościami politycznymi w sprawie utworzenia nowego rządu. W kołach politycznych twierdzą, że nastąpi porozumienie pomiędzy radykałami a grupami 'rodka'.

Co się tyczy warunków socjalistycznych od których socjaliści uzależniają przystąpienie do rządu, to w kołach dobrze poinformowanych wskazują, że sprowadzają się one do 5-ju następujących punktów:

1) Natychmiastowa redukcja bu-

dżetu armji o 25%.

2) Rozszerzenie ubezpieczeń społecznych na wszystkie kategorie bezrobotnych, nie wyłączając robotników rolnych.

3) Upaństwowienie kolei, środków lokomocji i kopalń.

4) Kontrola nad bankami, giełdami i towarzystwami akcyjnymi.

5) Utworzenie komisariatu państwowego, celem regulacji handlu zbożem i t. d.

W kołach politycznych sądzą, że Herriot będzie usiłował uzyskać neu-

tralność socjalistów, wobec swego rządu.

Chalon sur Saone, 22 maja. (PAT). Przemawiając na zebraniu socjalistów Paul - Faure, sekretarz generalny partji socjalistycznej i kandydat partji w ostatnich wyborach na prezydenta, oświadczył, iż socjaliści nie dopuszczą do głosu żadnego rządu, który nie zgodzi się na znaczną redukcję budżetu obrony narodowej, albowiem tylko powszechne rozbrojenie może zapewnić ludzkości prawdziwy pokój.

Echa strasznej katastrofy okrętowej

Tajemnicze okoliczności pożaru

Paryż, 22 maja (PAT). Inżynierowie francuscy, którzy kierowali w stoczni „Chantier de la Loire”, budową statku „Georges Philippart”, poddają dokładnej analizie raport kapitana okrętu Vicq'a.

Z analizy inżynierów wynika że przy urządzaniu w stoczni wszystko zostało przewidziane, ażeby uniemożliwić pożar. Wszelkie najdrobniejsze nawet środki ostrożności zostały zastosowane. Hipoteza krótkiego spięcia przy kablach w łożyskach stalowych zdaje się być — zdaniem inżynierów — zupełnie wykluczona. Co głównie jednak zastanawia rzeczoznawców w raporcie komendanta Vicq'a, to stwierdzenie, że pożar wybuchł jednocześnie na kilku od-

dalonych od siebie miejscach, nie pozostających ze sobą w żadnej łączności.

Według raportu komendanta, pożar wybuchł w luksusowej kabinie Nr. 5 na pokładzie.

Generator elektryczny oraz nadawcza stacja radiowa, które stały się równocześnie pastwą płomieni, znajdują się w odległości 45—50 m. od kabiny Nr. 5, w której wybuchł pożar (?). Co do mostku, objętego również jednocześnie płomieniami, to znajdował się on o 6 m. ponad kabiną Nr. 5.

Trudno sobie wytłumaczyć, ohyba tylko przez złą wolę (?) piszą inżynierowie, w jaki sposób pożar, który wy-

buchł rzekomo na skutek krótkiego spięcia w jednej z kabin, obejmując równocześnie punkty tak daleko od siebie położone i nie pozostające między sobą w żadnej łączności.

Ci którzy tajemniczy nie wyjawiają...

Paryż, 22 maja (PAT). Według depeszy z Dżibuti, która nadeszła na ręce dyrekcji „Messageries Maritimes”, ogółem brak 54 pasażerów, którzy znajdowali się na pokładzie „Georges Philippart”. Cała poczta, jaką wioził statek, zginęła.

„Rozbrojenie” moralne

W związku z konferencją rozbrojeniową deklaruje się dużo o t. zw. „rozbrojeniu moralnym”. Interesujący przyrzek do tego, jak owo „rozbrojenie moralne” wygląda w praktyce, przynosi świeżo PAT. w następującej depeszy z Baranowicz:

Dnia 22 maja zostanie odtworzone staraniem Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet na placu Legionów widowisko batalistyczne p. t. „Rok 1920” — Zwycięstwo nad Wisłą, z udziałem artystów, wykonawców ról mówionych, oraz oddziałów kawalerji i piechoty.

(Niema co mówić — piękne zajęcie, zwłaszcza dla kobiet! Przyp. Red.).

Min. Curtius w Moskwie

Moskwa, 22 maja (PAT). Do Moskwy przybył b. minister Spraw Zagranicznych Niemiec Curtius, który poza Moskwą ma udać się do Leningradu oraz szeregu innych miast.

Katastrofa ekspresu Bazylea-Ostenda

Strasburg, 22 maja (PAT). Tuż przed dworcem kolejowym w Sarrenbourg wykoleił się ekspres Bazylea - Ostenda. Maszynista poniósł śmierć, palacz został ciężko ranny. Około 40 osób odniosło rany.

Bliższe szczegóły katastrofy kolejowej, jaka miała miejsce pod Saarburg, przedstawiają się w sposób następujący: Ekspres - Bazylea - Ostenda zbliżał się normalnie do dworca, z dość wielką szybkością. Nagle wywróciła się lokomotywa wraz z tenderem. Następny wóz wpadł na lokomotywę i został kompletnie rozbity przez wagon III klasy, w którym znajdowała się pewna liczba żołnierzy, udających się do Metz na urlop. Wszystkie inne wagony wyszły z szyn. Linja kolejowa uszkodzona została na przestrzeni 100 mtr. Maszynista pociągu zdołał wyskoczyć na peron, wskutek czego uniknął poważniejszych obrażeń. Mechanik został zabity. Zwłoki zwołki jego wydobyte zostały z pod lokomotywy. Pasażerowie przeważnie wyskakowali z wagonów przez okna, kilku z nich zostało rannych bądź to przy wyskakowaniu z pociągu, bądź też przez odłamki szkła.

Według ostatnich informacji rannych jest około 20 osób. Przyczyny wypadku nie są jeszcze dokładnie zbadane.

Nowy premier japoński

Londyn, 22 maja (PAT). Z Tokio donoszą, że Mikado zawezwał do siebie b. gubernatora Korei, admirała ks. Saito i powierzył mu misję tworzenia gabinetu. Saito przyjął misję, przyczem spodziewa się utworzyć gabinet w ciągu dnia jutrzejszego. W Londynie komentują ten fakt, jako zamiar powołania rządu silnej ręki, celem skutecznego opanowania sytuacji, zwłaszcza w wojsku.

Jak giną górnicy

Johannesburg, 22 maja (PAT). Grupa tubylców w liczbie około 20, zasypana została, wskutek obsunienia się skały, w galerji kopalni Robinsonheep na głębokości prawie 2000 mtr. Drużyny ratownicze starają się dotrzeć do zasypanych.

Pamiętajcie że

tylko Socjalizm da kobiecie prawdziwe równouprawnienie

„Tydzień Kobiet” od 5 do 12 czerwca

„Liczne pobicia“

Oto dosłowny cytat ze świadectwa lekarskiego miejskiego doktora we Włocławku:

„Pobity po głowie, ranny pod okiem, na rękach, nogach, plecach i piersiach został A. Gercowicz”, działacz „Bundu” we Włocławku.

Działo się to 1 maja b. r. w komisariacie Policji Państwowej w obecności starszego przodownika, dyżurnego komisariatu i bardzo wielu policjantów.

Po zebraniu 1-Majowym na ulicy aresztowany przez policję Gercowicz doprowadzony do komisariatu, gdzie nie był nawet badany i bez protokołu policyjnego wypuszczony w nocy. Bili go policjanci pięściami i pałkami gumowymi — jak sam zeznaje, a świadectwo lekarskie stwierdza, że był bity półtwardym narzędziem.

Podobnie bici byli: H. Lichtensztein, D. Szczepiński, małoletni, bo 17-letni, aresztowani rankiem 1 Maja za noszenie afisza o Akademii 1-Majowej.

Poszkodowani sami i przez rodziców wniosli zaraz skargi do Komendy Pow. Policji i do Prokuratury, załączając świadectwa lekarskie, swe zeznania i podając świadków. Odpisy wysłano do Główniej Komendy P. P. Po kilku dniach interweniowali w Starostwie, zgłoszono interpelację w Radzie Miejskiej. Gdy po przeszło tygodniu cisza zalegała około dochodzeń, a urząd prokuratorski nie wkraczał, interweniowali w starostwie poseł okręgu tow. Zygm. Piotrowski w imię moralności publicznej i w obronie bitych, spokojnych obywateli.

Wobec bezskutecznej interwencji pozostała jedynie

PUBLICZNE PODNIEŚĆ GŁOS
PROTESTU!

ŻĄDĄ PRZYSPESZENIA ŚLEDZTWO I NALEŻYTEGO UKARANIA WINNYCH BRUTALNIE W MUNDURACH POLICYJNYCH!

Art. 98 Konstytucji, dotąd nie zniesionej, w ustępie końcowym mówi wyraźnie i kategorycznie:

„Kary połączone z uderzeniami fizycznymi, są niedozwolone i nikt takim karom podlegać nie może”.

CO SŁYCHAĆ NA ŚWIECIE

MILJONOWA DEFRAUDACJA.

W związku Hipotecznym w Kopenhadze wykryto nadużycia na sumę pół miliona koron. Sprawcą nadużyć był 55-cio letni buchalter, który pracował w instytucji od 17 lat i uchodził za człowieka zaufanego.

POMNIK FIŃSKIEGO PEDAGOGA.

W Helsinkach odsłonięto pomnik Topelinsa, ojca fińskiego szkolnictwa i wybitnego autora książek dla dzieci i młodzieży. W uroczystości wzięła masowo udział dziesiątka szkół powszechnych i młodzież akademicka.

RATOWANIE ZASYPANYCH GÓRNIKÓW.

Z Santiago de Chile donoszą, że oddział ratowniczy złożony z 1.000 ludzi, zdołał nawiązać kontakt z 42 robotnikami, zasypnymi w tunelu pod Las Haicas i dostarczyć im wody. Istnieje nadzieja, że w najbliższym czasie nieśczęśliwe ofiary katastrofy, które były odcięte od świata, w ciągu 3-ch dni zostaną uwolnione.

Tajemnicze podpalenie wsi.

Z New Delhi donoszą, że w okręgu Unao podpalono w tajemniczy sposób 23 wsie. Podpalenia te są dziełem zorganizowanej szajki terrorystycznej. Według dotychczasowych wiadomości, ofiarą płomieni padło 19-cie osób.

CHANTEPERLE.

List do mizantropa, który ma wstręt do tłumu

Pan nie lubi tłumu? Wydaje mi się, że go się pan boi. Gdy pan widzi gromadzący się tłum, doznaje pan dreszczu jak mrówka na widok słońca. Czuję pan podświadomie, że ten słoń mógłby dokonać rzeczy olbrzymich, a gdy pan dosłyszycie ciche szemranie tego świętego tłumu męczenników bezrobotnych czy zbuntowanych, wtedy wpatrujesz się pan w obłoki w nadziei, że ukaze się tam Bóg na czele swych potężnych nieśczęśliwych legjonów...

Pozwoli pan, że jako skromny piewca tej „holoty”, zaprotestuję. Ta masa ludzka czy się panu podoba czy nie, jest pierwszym organizmem społecznym. Ożywia go jedna wola, jeden zapal, jeden instykt. Istota ludzka, wchodząca w skład tłumu, traci swą indywidualność i dostosowuje się do rytmu gromady, razem z nią odczuwa radość i cierpienie, razem z nią reaguje.

Kłopoty „tuzów” sanacyjnych w Sierpcu
Nadużycia, nadużycia...

(Kor. własna)

Od kilku lat w miejscowym Urzędzie Skarbowym działy się różne „sprawki” „sanacyjne”. Chodzą słuchy, że tu i ówdzie zebrane przez sekwestratorów skarbowych pieniądze ulatniały się i nie były wpłacane do Kasy Skarbowej. Wypadków tych podobno było dosyć dużo. Najprawdopodobniej sekwestratorem był p. Żmijewski. Poszkodowani, jak Kooperatywa „Jedność” w Raciążu, pp. Staszewski, Ruciński i inni, wielokrotnie zwracali się do Urzędu Skarbowego w Sierpcu ze skargami, ale te nie odnosiły żadnego skutku. Doszło nawet do tego, że zastępca naczelnika, p. Sulifski, szwagier p. Żmijewskiego, kiedy do niego przyszedł ze skargą jeden z poszkodowanych oświadczył mu wobec innych pracowników Urzędu, że sekwestrator Ż. wogóle nie pracuje w Urzędzie i że takiego wcale nie zna!

Obaj ci panowie są gorliwymi „sanatorami”!

Temu wszystkiemu patronował naczelnik Urzędu p. Kasperski, który prócz tego, że od razu ze 100% endeka zrobił się 200% „sanatorem”, było tylko utrzymać się w Sierpcu, żadnych innych kwalifikacji fachowych nie posiada.

Wtajemniczeni mówią, że p. Naczelnik ma pewne zobowiązania w stosunku do pp. Żmijewskiego i Sulifskiego i wobec tego nie może zbyt ostro występować ale „musi” ich bronić.

Tak ciągnęłoby się może i dłużej.

gdyby ktoś nie doniósł o tem władzy zwierzchniej. Wielką niespodzianką dla Urzędu był przyjazd do Sierpca specjalnego rewidenta z Izby, który z gotowym materiałem przystąpił do likwidacji tej mafii rodzinnej. Ale tutaj napotkał na trudności. Nic dziwnego przecież oskarżenia są to ludzie B. B.!

Miejscowa „sanacja” z prezesem p. Kasperskim na czele i p. Wyczalkowskim stara się całą sprawę zatuzować, a nawet podobno chce poprzeczyć na inne stanowiska z Urzędu w Sierpcu tych, którzy nie maczali rąk w nadużyciach, ale których podejrzewa się o doniesienie o nadużyciach do władz nadzorczych. Czyli inaczej — „złodziej zawił, a kowala chcą powiesić”.

Wiadomo tylko, że jedna strona BB., z pp. Wyczalkowskim i Kasperskim na czele, stara się mścić na rzekomych donosicielach, a druga z zastępcą starosty p. Kaczorowskim i zw. podoficerem w służbie podobno do utrzymania „wszystkich” na stanowiskach i zatuzowania całej sprawy. P. Wyczalkowski, prezes B. B. W. R., ponobno nawet groźbą zmusza rzekomych donosicieli do tuzowania nadużyć ?!

Prócz powyższego, w powiecie naszym zostały wykryte nadużycia w gm. Golezów i Lisewo, w których również głównymi macherami byli „sanatorzy”.

Mamy nadzieję, że społeczeństwo i p. prokurator dopilnują, ażeby i po-

wyższe sprawy nie zostały zatuzowane. W gminach kradną, ale p. przew. Wydziału pow. i pan zastępca myślą tylko o tem, w jaki sposób rozbijać organizacje robotnicze i jak osłaniać pp. Łęskich, Wysockich i innych, a zapominają o swej władzy zwierzchniej nad gminami, w których się dzieją powyższe rzeczy. Wobec każdej delegacji robotniczej p. starosta zawsze uskarża się, że gminy nie placą, więc nie ma co prowadzić regulacji rzeki Raciążnicy i reperacji dróg, a dla złodziei pieniądze są i mają je skąd brać! Czy nie lepiej było, ażeby p. starosta dopilnował, by pieniądze nie ginęły i za nie zatrudnił bezrobotnych? A może za te pieniądze ruszyłaby nareszcie praca na kolei Sierpc—Plock? Przecież robotnicy czekają na to od wyborów, w czasie których „sanacja” obiecywała, że zaraz po wyborach będzie praca. A może będą czekali do przyszłych wyborów!

W grudniu zrobił się taki gwałt z koleją, że w niedzielę pracowano — i to raptownie wszystkiego aż trzy dni, a teraz znowu na coś się czeka.

Wiśniak.

P. S. W ostatniej chwili dowiedzieliśmy się, że w czasie Zielonych świątek odbyło się przyjęcie u p. Kasperskiego, na którym był cały sztab miejscowy B. B. oraz pp. Kozłowski — Naczelnik Wydziału Pod. Przem. z Min. Skarbu i Witke, prezes Stow. Urzęd. Skarb. (S. U. S.).

Na froncie walki z głodem mieszkaniowym

W dniu onegdajszym odbyła się na Żoliborzu skromna uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę VII kolonii Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Budowa ta rozpoczyna realizację drugiego tysiąca mieszkań robotniczych w Osiedlu W. S. M. na Żoliborzu i z tego względu zasługuje na specjalną uwagę z naszej strony, nie też dziwnego, że we wczorajszej uroczystości wzięli liczny udział przedstawiciele szeregu organizacji robotniczych, których członkowie uzyskują w gmachach W. S. M. wzorowe warunki mieszkaniowe, odbiegające daleko od tych, w jakich robotnicy zmuszeni są żyć w starych czynszowych kamienicach stolicy. Okolicznościowo przemówienia na placu budowy wygłosili: przewodniczący Rad yNadzorczej W. S. M. Stanisław Szwalbe, tow. poseł Marjan Nowicki i mieniem Zarządu Spółdzielni, tow. Feliks Socha imieniem Centralnego Związku Robotników Budowlanych, ob. Gandecki imieniem Związku „Społem”, oraz na zakończenie tow. Wiesław Wóhnot.

Niejako dalszym ciągiem uroczystości

ci sobotniej było otwarcie wystawy mieszkaniowej, zorganizowanej staraniem Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych wspólnie z Warszawską Spółdzielnią Mieszkaniową w holu wejściowym Domu Kolejarzy przy ul. Czerwonego Krzyża 20. Wystawa w sposób bardzo przejrzysty i barwny przedstawia zagadnienie mieszkaniowe w Polsce, kładąc główny nacisk na znaczenie społeczne wzorowego budownictwa mieszkaniowego.

8 eksmisji na 20 mieszkańców domu

Powódz wyroków ekmisyjnych nie ustaje. W ubiegłym tygodniu XXI oddział Sądu Grodzkiego przy ul. Elektoralnej

Kreuger

Ze Sztokholmu donoszą, że ogólna cyfra długów koncernu KREUGERA wynosi 1 MILJARD KORON SZWEDZKICH; długi OSOBISTE nieboszczyka są w tem zawarte do sumy 500 milionów koron.

Dym tytoniowy nie będzie więcej szkodliwy

Wszelkie trujące składniki dymu tytoniowego nieszkodliwione zostały ostatnim wynalazkiem, usuwającym swą doniosłość w dziedzinie gilliarstwa pontanicznie wszelkie dotychczasowe iluzje, t amujące rzekomo dopływ do płuc: nikotyny, spirydy i innych szkodliwych olejków i teraz, palacze, Wasze zdrowie, które dla każdego jest cenne i drogie i zuluje od trucizn rewelac. gilza, której nazwę znajdziesz obok

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH SKŁADACH TYTONIOWYCH

wystawę w pierwszym dniu jej trwania zwiędzi obradujący właśnie w Domu Z. Z. K. Zjazd spółdzielni pracowników kolejowych. W zwiedzeniu wystawy wzięli również udział obecni na Zjeździe prof. Stanisław Wojciechowski, były Prezydent Rzplitej.

Wystawa będzie otwarta do końca b. m. w dni powszednie od 9 rano do 3.30 popołudniu i od 5.30 — 7.30 wieczorem. W niedzielę od 11 — 1 w południe.

Pokwitowania

OFIARY NA ROBOTNICZE TOW. PRZY. JACIÓŁ DZIECI

Zarząd Rob. Tow. Przyj. Dzieci z serdecznym podziękowaniem potwierdza następujące ofiary:

K. R. zł. 5. Złożone na ręce tow. Teresy Perlowej, zamiast kwiatów na grób Stanisława Posnera, w drugą rocznicę śmierci.

Zł. 527.— Pracownicy fabryki Litpop, Rau i Loewenstein, dobrowolnie opodatkowanie się na zakłady wychowawcze Tow.

DLA RODZINY

TOW. WARPECHOWSKIEGO.

Centralny Związek Górników w Polsce, Oddział w Katuszu zł. 25.

Wojna

Nic to, że do miłości, pracy zostaleś zrodzony,
Dzisiaj nienawidzić i niszczyć rozkaz ci wydano,
Zapomnij o istnieniu matki, dziecka,
żony,
Twardym bądź — w przyszłość idziesz groźną i nieznana.
Odegnaj precz od siebie legendę litości,
Wyssaną kiedyś, dawno z ciepłem matki mlekiem,
Musisz przewartościować wszystkie swe wartości,
Zapomnieć, żeś wyznawcą Chrystusa, człowiekiem.
Chrystus — to ty i brat twój na śmierć dziś skazani

Od kul, gazów trujących, miotaczy płomieni,
Wysadzeni w powietrze skrytemi minami,
Przygniecenii zwałami rozszarpanej ziemi.
Śmieszny głupcze! Wierzyłeś w narodów braterstwo,
Obywatelskie prawa wolnego człowieka.
Dzisiaj mordować ludzi zwie się: bohaterstwo,
Na każde wąż życie tysiąc śmierci czeka,
Daleko gdzieś za sobą zostawiłeś ciszę,
Nie wiesz już, jak wygląda niebo

Ziemia się pod tobą od strzałów armatnich kołysze,
W górze niebo mackami światła pokreślone.
Nic to, że samo życie trwogę w tobie budzi,

Tajemniczość początku i końca wszechrzeczy —

Dzisiaj poznasz trwogę ciała, obłądny strach ludzi

Przed męką i przed śmiercią i to cię uleczy.

Umrze w tobie myślący i czujący człowiek,

Zwierzę wypełnione z głębi twej zmaconej duszy

I wbił się bałnet w ciało, nie zmrużywszy powiek,

Jęk konania, śmierć cudza już cię nie poruszy.

A potem sam upadniesz gdzieś z nieba trafiony,

Albo granatem ręcznym rozerwany w strzępy

I leżąc będziesz długo, człowieku zdradzony,

Męczenniku - zbrodniarzu, niły łachman zmięty.

Nogi twe kopać będą błoto wśród skonania,

Te nogi, które niegdyś całowała matka Paluszek po paluszkach — ze łzami oddana —

Dzisiaj męką swą odcierpisz sam i do ostatka.

Nic nie znaczy, że w dali kochające serca

Cierpieć będą od ciebie dłużej i boleśniej, Teraz sam jesteś wobec śmierci, ofiara morderca

I nie wiesz czy na jawie umierasz, czy we śnie.

A gdy się wszystko skończy, kiedy bedzienniało,

Zanim znowu rozpoczyna wielkie śmierci dzieło —

Przyjdą ziemią przysypać twoje skurczone ciało,

Żeby nowym żołnierzom trupem nie cuchnęło.

Krystyna Brzozowska.

Czy Blachowski wypuszczony zostanie na wolność

Agencja PID. dowiaduje się, że wobec daleko zaawansowanego już dochodzenia w sprawie Jana Blachowskiego, zabójcy dyrektora zakładów żyrdarowskich Koehlera, obrońcy jego adwokat Gacki i Berenson podjąć mają w bieżącym tygodniu na prośbę rodziny starania o zwolnienie Blachowskiego za kaucją do rozprawy sądowej.

LECZNICA SPECJALNA

b. Asystenta Kliniki Berlińskiej

D-ra med. D. GISERA

Chmielna 47

(2-gi dom od Dworca Głównego)

Choroby SKÓRNE, weneryczne (specj. choro- niczne), pęcherza i niemot piciowa.

Analizy krwi i moczu. Zapobieganie chorobom wenerycznym, Diatermia, Solux, Lampa kwarcowa.

Przyjęcia: 9—2 i 4—9. PORADA zł. 4

Przychodnia dla Kobiet

D-ra med. H. RUBINRAUTA

ul. Niecała 14.

Porady dla bezdzietnych, ciężarnych, zapobieganie, przedślubne.

Porada 4 zł.

Proces o spowodowanie katastrofy pociągu z amunicją

Na wokandzie sądowej znajdzie się w bieżącym tygodniu sprawa o spowodowanie głośnej w roku ubiegłym katastrofy kolejowej z pociągiem transportującym amunicję pod Garwolinem. Jak wiadomo, 3 czerwca r. ub. nastąpiło pod Garwolinem zderzenie pociągu wiozącego amunicję z manewrującą lokomotywą, co spowodowało śmierć 6 żołnierzy i ciężkie rany 5-ciu. Kolej państwowe poniosły straty wynoszące blisko 200.000 zł.

W środę, dn. 25 b. m. przed Sądem Okręgowym w Siedlcach staną, jako oskarżeni o spowodowanie tej katastrofy zawiadowca stacji kolejowej w Pilawie Antoni Gąsiorowski, który po wypadku tym został aresztowany i dwaj zwrotnicy Milewski i Kaliszczuk. Grozi im kara do 8 lat ciężkiego więzienia.

Wystawa Czerwonego Harcerstwa w Piotrkowie

Nasi harcerze piotrkowscy, korzystając ze Zjazdu O. M. T. U. R., postanowili zaprezentować dorobek swej pracy.

Pokazali nam go w pięknym lokalu naszej organizacji partyjnej w Piotrkowie. Ogłędaliśmy te eksponaty z podziwem i wzruszeniem. Ileż w nich pracy, i wielkiego wysiłku. Oto młodzież harcerska tworzy „wizję przyszłości” i projektuje wzorową kolonję mieszkalną dla robotników. Na wielkiej desce wybudowano domki z tektury, staw, oczywiście nie brakło odrębnego pomieszczenia dla harcerzy.

Obok kolonji, wielkie zamczysko średniowieczne z piasku i z gipsu) oświetlone elektrycznie, z pięknym wodotryskiem. Inna drużyna zaprojektowała wzorowe mieszkanie, inna projektuje drobne przedmioty z kory drzewnej. Pokazali nam zielniki i inne zbiory, uzyskane na wycieczkach.

Odrębny dział stanowi „prasa” harcerska — gazetki ścienne. Ileż w tem wszystkim pomysłowości i fantazji. Artystyki, wiersze, hasła, ilustracje, wszystkie zgrupowane na wielkim arkuszu na ścianie. Całość przygotowuje młodzież, wybiera materiał, obmyśla układ i hasła.

Towarzysze odpowiadający nam po wystawie pokazują nam z dumą nagrodę, która otrzymała od redakcji organu harcerstwa czerwonego „Gromada” za liczbę zdobytych prenumeratorów.

Pracując nasi harcerze w najtrudniejszych warunkach, dokuczają nędza i bezrobocie, jednak entuzjazm przewyższa największe trudności. Życzymy im tego z całego serca.

Kino „ADRIA PALACE”

Wierzbowa 7

Pocz. 6, 8, 1

Potężny przebój produkcji 1932/1933 r.

Królowa Podziemi

Nowy wielki sukces ulubienicy
Joan CrawfordDŹWIKOWY KINOTEATR **MIEJSKI**
Początek seansów: 6,30

Zabójstwo w Hotelu

w roli słynnego detektywa
Charlie Chana bohater filmu
SZANGHAI — EXPRESS
WARNER OLAND.
PIERWSZY RAZ W WARSZAWIE.

majestic

nowy świat 43 p. 6

Ceny zł. 1,50 i 2.

REWOLUCJONISTKA W roli gł.
Tanja Fedor„Kopryns Madame Pompadour”
Romantyczne dzieje na dworze
Ludwików.KINO **KOMETA** Pocz. g. 5.
Dźwięk. Chłodna 49 Niedz. g. 3

Na scenie występy artystów.

W mrokach fanatyzmu nacjonalistycznego Notatnik Gorgułowa

Paryż, 22 maja (PAT). Rzecznicy złożyli dziś sędziemu śledczemu tłumaczenie notatki pisanej przez Gorgułowa w chwili opuszczenia Monako. Notatka ta znajdowała się w manuskrypcie broszury, dotyczącej śmierci admirała Kołczaka. W broszurze tej zamieszczona jest fotografia admirała, u dołu której morderca dopisał następujące słowa:

„Drogi przyjacielu, nasz wielki patriota rosyjski — ja, przywódca faszystów rosyjskich, umieram w imię tego samego ideału co i ty. Zemszciliem się za ciebie i za pogwałcony honor Rosji. Śmierć zdrajcom Kołczaka Rosji nacjonalistycznej”.

Naokoło fotografii znajdują się dwie daty: z prawej strony 7-go grudnia 1920

r., data rozstrzelania Kołczaka, z lewej — 6 maja 1932 r., przypuszczalna data śmierci Gorgułowa, który w tym dniu dokonał zamachu i przewidywał prawdopodobnie, że zostanie zabity na miejscu.

Wszystkie te dokumenty zostały oddane psychiatrom do zbadania.

Tajemnicze samobójstwo bankiera

Kielce, 22 maja (PAT). W sobotę wieczorem odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru w serce dyrektor oddziału Banku Związku Spółek Zarobkowych, Jan Pióciennik. Pozostawił on 2 listy: jeden do żony, drugi do dyrektora banku. Dziś przybyła z Poznania komisja centrali banku, która przystąpiła do badania listów.

Obniżenie cen materiałów budowlanych

Związek Właścicieli Cegielni z uwagi na zastój panujący na rynku budowlanym zdecydował obniżyć cenę. Ceny cegły zmienione zostały z bieżącym tygodniem z 80 zł. na 71 za 1000 sztuk.

Pobór wojskowy

W poniedziałek, 23 b. m., w kolejnym dniu poboru męczyzn ur. w r. 1911 oraz tych z pośród ur. w la.ach 1909 i 1910, którzy przy poprzednich przeglądach uznani zostali za czasowo niezdolnych do służby wojskowej, winni stawić się: 1) zamieszkałym w 5 dzielnicach III komisariatu — w komisji poborowej Nr. 1 oraz 2) zamieszkałym w 2 dzielnicach V komisariatu — w komisji poborowej Nr. 2, mieszkających przy ul. Huzarek 1 (koszary 1 D. A. K.), 3) zamieszkałym w 7 i 8 dzielnicach XI kom. — w komisji poborowej Nr. 3, 4) zam. w 3 dzielnicach XV kom. — w komisji poborowej Nr. 4, 5) zam. w 12 dzielnicach VII kom. — w komisji poborowej Nr. 5 oraz 6) zam. w 11 dzielnicach VI kom. — w komisji poborowej Nr. 6. Wszystkie cztery ostatnie komisje mieszczą się przy ulicy Stalowej.

Zebranie Związku Wydawców

Dnia 24 maja 1932 r. odbędzie się w sali konferencyjnej Stowarzyszenia Kupców Polskich przy ul. Szkolnej Nr. 10 w Warszawie 3-cie Ogólne Zebranie członków Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism. Porządek dzienny przewiduje rozważenie szeregu aktualnych ważnych spraw wydawniczych w związku z obecną ciężką sytuacją prasy, dlatego też przewiduje się liczny udział wydawców dzienników i czasopism z całej Polski.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

SENSACJE LIGOWE

PIERWSZA KŁĘSKA LEGJI

Na boisku Legji odbył się w niedzielę mecz o mistrzostwo ligi Legia - Warszawianka, zakończony sensacyjnym i niespodziewanym zwycięstwem Warszawianki 3:2 (1:1).

W pierwszej połowie znaczna przewaga wojskowych. Po przerwie do głosu dochodzi Warszawianka, której szybki i ambitny atak ciągle niebezpieczne sytuacje pod bramką przeciwnika.

Warto zaznaczyć, że jest to pierwsza klęska Legii w tegorocznych zawodach o mistrzostwo ligi.

KATASTROFALNA KŁĘSKA WISŁY W POZNANIU.

W Poznaniu w meczu ligowym Warta rozgromiła Wisłę w rekordowym stosunku 8:3 (5:0).

PORAŹKA POGONI NA ŚLĄSKU.

Na Śląsku Pogoń lwowska niespodziewanie przegrała z Ruchem 1:3 (0:2).

MISTRZ POLSKI PRZEGRYWA WE LWOWIE.

We Lwowie Czarni odnieśli zwycięstwo nad mistrzem Polski, Garbarnią, 2:1 (2:1). W pierwszej połowie przewaga Czarnych. Po przerwie — Garbarnia.

CRACOVIA ZWYCIĘŻA 22 P. P. W Krakowie gościł 22 p.p., który w meczu ligowym przegrał z Cracovią 1:3 (0:1).

NA BOISKACH WARSZAWY

W sobotę odbył się na boisku Skry mecz o mistrzostwo klasy A pomiędzy czółowami drużynami żydowskimi

Co grają w Teatrach?

TEATR „ATENEUM”. Dziś i codziennie sztuka I. Mihalj „Mam lat 26”

Z OEPRY. Dziś akademia ku czci Weyssenhoffa. Jutro odegrana będzie pełna humoru, melodyjna opera komedia J. J. Straussa „Noc w Wenecji”.

TEATR NARODOWY. Dziś i codziennie komedia E. Sheldona w przeróbce Fiersa i Croisseta „Historia dwu serc” (Romance).

TEATR LETNI. Dziś i codziennie nowa komedia Kiedrzyńskiego „Życie jest skomplikowane”.

TEATR NOWY. Dziś i codziennie sztuka Mikołaja Jewreinowa „Miłość pod mikroskopem”.

TEATR POLSKI. Dziś i dni następnych komedia Bernarda Shaw „Pigmalfion”.

W próbach nowa komedia Bernarda Shaw „Zbyt prawdziwe, aby było dobre”. Reżyseruje Aleksander Węgierko.

TEATR MAŁY. Dziś do czwartku włączanie arcywesoła komedia amerykańska „Roxi”.

W piątek premiera nowej komedii Ludwika Hieronima Morstina „Dzika pszczoła”.

TEATR „MORSKIE OKO”. Wielka rewja wiosenna „Listek figowy” z udziałem całego zespołu.

BANDA: Dziś rewja „Wiosna Bandytów” z udziałem całego zespołu.

TEATR „KAMELEON”. Rewja „Sąd nad Warszawą”.

TEATR „NOWOŚCI”. Dziś i codziennie nowa operetka Abrahama „Kwiat Hawaju”.

TEATR „NOWY ANANAS”. Dziś rewja szlagerów „Spotkamy się w ogródku”.

TEATR MIGNON. Wielka pożegnalna rewja w 14 obrazach p. t. „Dowidzenia”.

STAN POGODY

Dzień niedzielny na całym obszarze kraju był słoneczny i upalny. Temperatura o godz. 14-ej wynosiła: 31° w Płocku, 30 w Poznaniu, Bydgoszczy, Grudziądzu, Kaliszu i Kielcach, 29 w Cieszynie, Krakowie, Lublinie, Warszawie, Białymstoku i Wilnie, 28 w Przemyśle i Łucku, 27 w Tarnopolu i Pińsku, 26 we Lwowie. Na wybrzeżu w godzinach popołudniowych przeszła burza, poczem nastąpiło ochłodzenie (w Gdyni o godz. 14-ej notowano już tylko 20°). Popołudniu burze przeszły również miejscami nad Wielkopolską.

TEATR IM. ŻEROMSKIEGO (Żolibórz). Premiera „Profesor Bark”.

„LUNA - PARK” (Park Prażki). Najnowsze atrakcje widowiskowe. Codziennie koncert orkiestry 36 pp. Otwarte do 12-ej w nocy.

Dzisiejszy jubileusz Weyssenhoffa

W Teatrze Wielkim odbędzie się dziś uroczystość jubileuszu 40-lecia pracy literackiej Józefa Weyssenhoffa. Przemówi prezes Komitetu Ossendowski, wygłosi odczyt Miłuszewski, dalej śpiewać będzie mistrz Ignacy Dygaa, wypowie Mieczysław Frenkiel fragment z „Puszczy” a mistrz Józef Śliwki wypowie wiersz znanego poety Lucjana Andre'ego. W części drugiej odegranych będzie pięć scen z powieści „Soból i Panna”.

Dziś w Radio

11.20 — 11.25 Komun. Meteor. dla komunikacji lotniczej. 11.45 — 11.55 Sygnał czasu. 12.05 — 12.10 Odczytanie programu. 12.10 — 13.20 Muzyka z płyt. 13.20 — 13.25 Komun. P. I. M. 13.35 — 13.55 Utwory skrzypcowe. 14.45 — 15.05 Orkiestra J. Lensena (płyty). 15.05 — 15.15 Komunikat Gospodarczy, oraz giełda pieniężna. 15.15 — 15.25 Przegląd Komunikacyjny. 15.25 — 15.45 „Samoloty komunikacyjne i komunikacja lotnicza”. 15.45 — 15.50 Komun. Centr. Biura Hydr. dla żeglugi i rybaków. 15.50 — 16.20 Muzyka taneczna w wyk. ork. Barnabasa Geczy (płyty). 16.20 — 16.40 Lekcja języka francuskiego (kurs element.). 16.40 — 17.10 Audycja dla nauczycieli muzyki. 17.10 — 17.35 „Syn Napoleona”. 17.35 — 18.50 Muzyka lekka z kawiarni „Gastro-nomja”. 18.50 — 19.15 Rozmaitości, oraz Kom. Tow. Zach. do Hodowli Koni w Polsce. 19.15 — 19.25 Skrzynka pocztowa rolnicza. 19.25 — 19.30 Odczytanie programu na dzień następny. 19.30 — 19.35 Wiadomości sportowe. 19.35 — 19.45 Płyty wesole. 19.45 — 20.00 Prasowy Dziennik Radiowy. 20.00 — 20.15 Feljeton muzyczny p. t. „Wrażenia z Żelazowej Woli”. 20.15 — 22.15 Opera z płyt gramofonowych „Tosca” G. Pucciniego w wyk. zespołu teatru „La Scala” w Mediolanie. 22.15 — 22.30 Feljeton p. t. „Paradowy Wschód”. 22.30 — 22.35 Dodatek do Prasowego Dziennika Radiowego. 22.35 — 22.40 Komunikaty P. I. M. i policyjne. 22.40 — 24.00 Muzyka taneczna z dancingu Adria.

Z ŻYCIA PARTJI

PONIEDZIAŁEK.

POSIEDZENIE EGZEKUTYWY W. OKR. PPS. odbędzie się jutro o godz. 6.30 pp., ul. Długa 19.

RUCH KOBIECY

WARSZ. WYDZ. KOBIECY zawiadamia, że jutro o g. 8 wieczorem odbędzie się na ul. Długiej 19 posiedzenie Komitetu „Dnia Kobiet”. Obecność wszystkich konieczna.

Łańcuch prasowy na obozy letnie

ROBOTNICZEJ MŁODZIEŻY MĘSKIEJ I ŻEŃSKIEJ, CZERWONEGO HARCERSTWA, TUROWCÓW I SPORTOWCÓW.

Tow. dr. Raabe składa zł. 5 i wzywa: prez. Piotra Borkowskiego, Zenobiusza Dudę, prez. F. Jarzębowski, tow. Majkowskiego, tow. Elektorowicza, dyr. Wojeńskiego.

Tow. M. Aszerówna składa zł. 5 i wzywa tow. tow.: Leona Wasilewskiego. Stefana Żaka, Marcelego Lewy'ego i Kazimierza Mamrotę.

Składki na łańcuch prasowy przyjmują administracja „Robotnika” od 10 — 4 popoł. Przesłać można również pocztą na konto „Robotnika” w PKO. Nr. 175, z zaznaczeniem: „na obozy i kolonje letnie”.

Co wyświetlają kina?

ADRIA PALACE: „Królowa podziemi”. APOLLO: „Zona na jedną noc”. ATLANTIC: „Człowiek, którego zabiłem”. BAJKA: „Wyspa zatopionych okrętów” i „Tańczący Wiedeń”. COLOSSEUM: „Dr. Jekyll i Mr. Hyde”. W małej sali: „Kłatwa rodu mandarynów”. CASINO: „Kris”. CAPITOL: „Ułani, Ułani”. CRISTAL: „Wawóz zaginionych ludzi” i „Melodia szczęścia”. CZARY: „Obława w Paryżu”. ERA: „Spóźniony romans”. FILHARMONJA: „Czarujący chłopiec”. FORUM: „Gdy miłość się budzi”. GOPLANA: „Bitwa pod Verdun”. HELIOS: „Rok 1914”. HOLLYWOOD: „Podniebny romans”. ITALJA: „Złotowłose anioł”. KOMETA: „Karys madame Pompadour”. LOTOS: „Cham”. LUX: „Kwiat wschodu”. MAJESTIC: „Rewolucjonistka”. MARS: „Dziesięciu z Pawlaka”. MASKA: „Branka wodza” i „Grzeszna kobieta”. MEWA: „Oska” i „Lekkomyślna Lu”. MIEJSKI: „Zabójstwo w hotelu”. PAN: „W każdym porcie dziewczyna”. PALACE: „Ta inna”. RIVIERA: „Szyb L. 23”. ROXY: „Nozna taksówka” i rewja. STYLLOWY: „Burza nad Zakopanem”. SOKÓŁ: „Jego mała” i „Zwycięstwo”. SWIATOWID: „Szanghaj Express”. TON: „Ben Hur” z R. Novarro. TOMBOLA: „Raj ukradziony”. UCIECHA: „Bomby nad Monte Carlo”. URANIA: „Wesoły pechowiec”. WISLA: „Cham”. wg. Orzeszkowej. ZNIEC: „Kochanka Szamoty” i „Bunt krwi i żelaza”.

COLOSSEUM pocz. 6, 8, 10

NAJWIEKSZA SENSACJA
EKRANÓW ŚWIATA-REA-
LIZACJI R. MANOLIANA
Twórcy „Wielkomyślnych Ulic”

P. I.
Dr JEKYLL i Mr HYDE

W ROL. GL. FRIDRIC MARCH
NA SCENIE: talkowita zmiana programu

MAŁA SALA: „Kłatwa rodu Mandarynów” w r. g. Anna May Wong Ceny 65 i 1 zł.

Kino HOLLYWOOD

Marszałkowska róg Hożej. P. 6, 8, 10
Wspaniały dramat szpiegowski, który
triumfalnym pochodem kroczy po naj-
większych ekranach świata.

PODNEBNY ROMANS

W rol. gl. Elissa Landy, CHARLES FARRELL,
MYRNA LOY. Nadprogram: Tygodnik Foxa

w Wielkiej FILHARMONJI

Popularny piosenkarz Paryża

Henry GARAT

w najweselej filmie sezonu

CZARUJĄCY CHŁOPIEC

Sezon letni na placach zabaw w Łodzi

System wychowania fizycznego dla dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym święci w Łodzi swój czwarty rok istnienia. Jak wiadomo, wzięto się na wniosek tow. Stan. Rapalskiego, wiceprezydenta miasta, do wychowania dzieci po zajęciach szkolnych. Idzie o to, aby uzyskać dla młodego pokolenia więcej słońca, powietrza i rozrywki na placach niezabudowanych lub na boiskach w parkach.

Dzieci robotników łódzkich przebywają gromadami w suterynach, na poddaszach, w ciasnych mieszkaniach;

budować wszystkich potrzebnych gmachów, i Łódź, licząca 610.000 mieszkańców, ma tylko 180 szkół powszechnych. Większość tych szkół mieści się w domach prywatnych, nie mając ani sal gimnastycznych, ani podwórzy dla potrzeb szkolnych. To też miejskie place zabaw zapewniły lukę podwórzową i sal dla szkół w prywatnych budynkach.

Przedszkola również korzystają z placów zabaw, i dla nich poczyna się urządzać na obszerniejszych placach zagonki dla uprawy kwiatów i warzyw.

go programu, a przedszkola na zapoznanie dzieci z uprawą roli.

Na placach zabaw zatrudnionych było w 1929 r. 15 wychowawców i wychowawczyń, a w roku bieżącym zatrudnionych będzie 50 osób. Są to seminarzyści-nauczycielscy i sportowcy, którzy ukończyli w kwietniu i początku maja specjalny kurs wychowania fizycznego, przystosowany do gier i zabaw dla dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym.

W godzinach popołudniowych od 3 do 6 odbywają się gry i zabawy pod kierunkiem wychowawczyń i wychowawców. Każdy plac ma swój sprzęt oddzielny, a prócz tego na 10 placach ustawione są przyrządy do zabaw, jak: zjeżdżalnie, równoważnie, huśtawki, przepłotnia i krawężniki na piasek dla najmniejszych dzieci.

Na większych placach bywa czasami 1000 dzieci w jednym dniu, na innych bywa 200, 400 itd. W r. 1931 było na 27 placach 6000 dzieci codziennie.

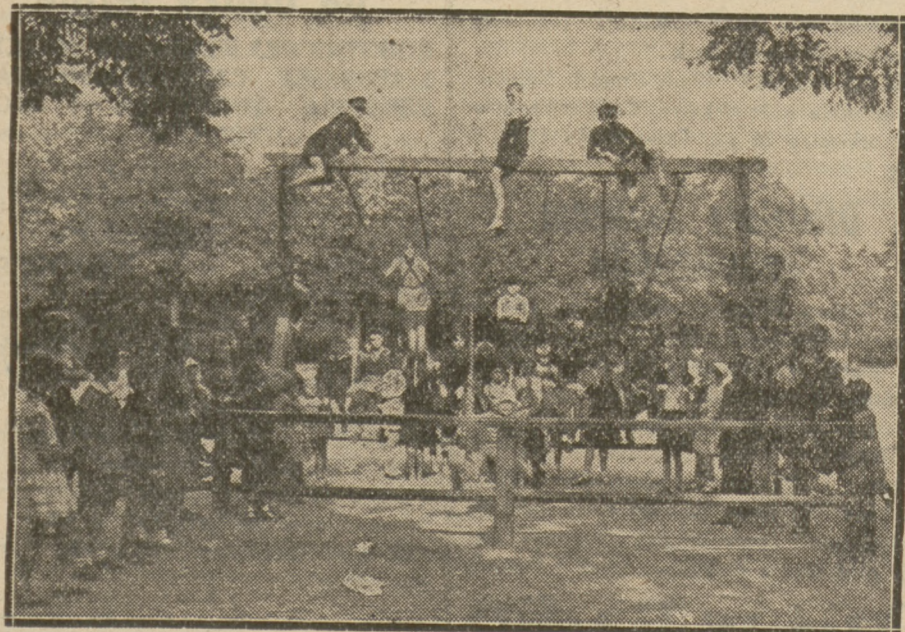
Względny oszczędnościowy nie pozwalają rozszerzyć tej działalności.

Przy każdym większym placu zabaw powinien się wszak znajdować oprócz boisk i bieżni, także budynek z salą na czas deszczowy, z gabinetem lekarskim, poczekalnią, wodotryskami i, umywalnią, natryskami i wygodkami.

Te same względy oszczędnościowe nie pozwalają na urządzenie gier i zabaw sportowych dla młodzieży rzemieślniczej, fabrycznej i biurowej. Te same boiska mogłyby służyć tej młodzieży po godzinie 17 i przyczynić się wiele do podniesienia jej zdrowia i mo-

Łódź weszła na drogę wychowywania swych dzieci nie tylko w czasie nauki w szkołach, ale i w czasie zabaw po zajęciach szkolnych. Dzięki temu następne pokolenia nabędą sprawności fizycznej i hartu ducha. Ale ten ruch powinien objąć wszystkie miasta i gminy, jeśli ma być owocny w skutkach.

Przytem plac zabaw, jak i boisko sportowe są niejako kotłem, w którym stapiają się wszelkie różnice rasowe, czy narodowościowe i wytwarza się je-

PLAC ZABAW NR. 1 W P ARKU PONIATOWSKIEGO HUŚTAWKI

stamtąd należy je wyciągnąć na miejsce słoneczne i przewiewne. Rozpoczęto stosowanie tej zasady w 1929 r., kiedy pozyskano 12 placów zabaw. Teraz rozpoczyna się czwarty sezon letni, i oto dzieci łódzkie mają do swego użytku 35 placów zabaw w różnych dzielnicach miasta, zamieszkałych przez proletarijat.

Jak dalece place te były potrzebne dla dobra mieszkańców, świadczą fakty, że niektóre z tych placów stały się ogniskiem życia towarzyskiego nie tylko dla dzieci, ale i dla ich rodziców. W czasie, gdy działka oddaje się grom ruchomym, to rodzice zasiadają na ławeczkach, ustawionych na placach, i przyglądają się śląsom swoich „pociec” najmilszych.

Te same place stały się również niezbędnymi boiskami dla gimnastyki dzieci szkolnych. Jak wiadomo, zaborcy nie budowali szkół w naszych miastach, a samorządy nie zdołały jeszcze nadać zaspokojeniu tej potrzeby. To też choć socjaliści zbudowali do tej pory kilkanaście gmachów szkolnych i budują nowe, pomimo szalonych trudności finansowych, to jednak nie zdołali jeszcze wy-

W ten sposób place zabaw stają się nie tylko miejscem zabaw i gier, ale szkoła wyzyska je także dla wypełnienia swe-

SENSACJA DLA WARSZAWIANEK!

Największa hurtownia w Polsce
**SUKIEN I BLUZEK
M. Hopman**

Warszawa, Nalewki 33,
front I piętro — tel. 11-55-72
rozpoczęła detaliczną sprzedaż
p/g najnowszych modeli zagraniczn.
CENY ŚCIŚLE HURTOWE!

PLAC ZABAW NR. 10 PRZY UL. POMORSKIEJ NR. 71 „WYŚCIGI PIŁEK”.

rałości. Niestety, kryzys gospodarczy paraliżuje wszelkie poczynania w tym kierunku.

Statystyka miast amerykańskich wykazuje dobre rezultaty zastosowania systemu wychowania fizycznego. W mieście Chicago przewodniczący sądu dla małoletnich zebrał dane dowodzące, że rodziny, zamieszkujące dalej od placów zabaw i od ogrodów jordanowskich, dostarczają większy procent małoletnich przestępców niż rodziny mieszkające w bliskim promieniu od tychże placów. Bandyci z pod znaku Al Capone, rozpruwacze kas ogniotrwa-nych i dołnierze wszelkiego gatunku rekrutują się z tych pokoleń i z tych narodów, które nie miały placów zabaw, ani boisk sportowych.

demokratycznego społeczeństwa. Którąkolwiek tedy stronę wychowania fizycznego dotknijemy, zawsze dojdziemy do jednego wyniku, że zajęcie się dziećmi i młodzieżą po zajęciach szkolnych jest sprawą wielce ważną dla przyszłości społeczeństw.

St. F. Kowalski.

Palace—Ta inna

Film ten, poruszający zagadnienie jak należy postępować z męczyczą, by zdobyć miłość, cieszy się łatwo zrozumiałym powodzeniem. Lekko ujęta fabuła została urozmaicona całym szeregiem dobrych pomysłów reżyserskich tak, że obraz budzi jaknajwyższe zainteresowanie — zwłaszcza wśród kobiet, zastanawiających się czy należy być dla ukochanego „aniołem”, czy „demonem”. Zdaje się, że autor filmu nie mógł zdecydować się na wybór, więc też wybrał z sytuacji, ofiarowując bohaterowi „w dobrym zakończeniu” „mieszankę wyborową”: 50% anioła plus 50% (z wyglądu zewnętrznego) „wampira”.

Film opracowano z łacie francuskim humorem i werwą. Strona dźwiękowa wypada znakomicie.

I-ka.

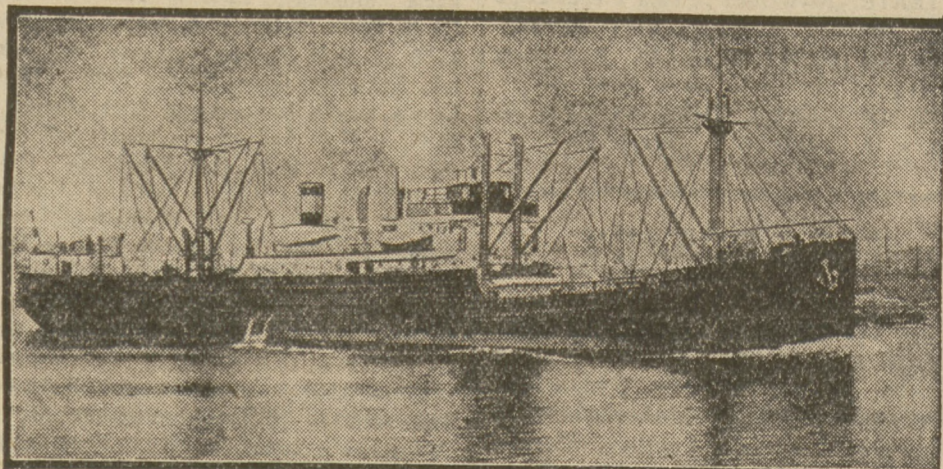
Czytajcie

Książeczki:

ZYGMUNTA ZAREMBY — „Racjonalizacja — kryzys — proletarijat”.

KAZIMIERZA CZAPINSKIEGO — „Faszyzm współczesny”.

Katastrofa okrętowa na wybrzeżu Portugalji

Niemiecki statek towarowy „Gauss” wjechał pod Oportu na wybrzeżu Portugalji na skałę. Wskutek wysokich i burzliwych fal przewrócił się dwie łodzie ratunkowe, a w otchłani oceanu znalaz-

zło śmierć 12 członków załogi. Sześciu marynarzy znajduje się jeszcze na pokładzie zniszczonego statku, odmawiając porzucenia okrętu.

JAN WAŚNIEWSKI

Na podszybiu

Powieść górnicza

— Ha, ha, ha... — roześmiał się Wittek. — No, ale chodźmy już, chodźmy, bo naprawdę późno.

Franeek miał swoją furmanką ambicję. Jeśli oszczędzał konia, gdy jechali pustkowiem lub polnemi drogami, pozwalając mu się wlec nogą za nogą, to już szosą walił zato „po kawalersku”. Skoro młodzi zajęli miejsca w powoziku, zlustrował, czy wszystko jest w porządku, śmignął batem i koń ruszał z kopyta. Franeek siedział wyprostowany i dostoyny, a na puciołowatej jego twarzy malowała się taka powaga, jakby nie powoził, lecz celebrował jakąś uroczystość.

Wrócili do domu już o zmierzchu.

Chłopcy sypiali, jak się to mówiło „na górze”, czyli w pokojkach na strychu. Obaj bracia w jednym jego końcu, a Wittek w drugim — od ogrodu. W pokojach tych było ogromnie gorąco i duszno... Gdy Wittek nie mógł zasnąć, co mu się często tutaj zdarzało, schodził z górki i spacerował do późno po ogrodzie, albo też przesiadywał, czy leżał na ławce w altance.

Noc po powrocie z Krzykawki była bezkسیężcowa, spokojna i gwiaździsta. Wittek chwilę zabawił w pokoju, spoglądając przez okno na przesłonięty gałęziemi kasztanu skrawek błękitu, poczem, zabrawszy ze stołu pudełko z papierosami i zapaliki, wyszedł do ogrodu.

Ogarnął go majestat nocy.

Wobec ciszy i powagi milczących bezkresów nieba doznał tego szczególnego uczucia pokory i uciesz-

37)

nia się wewnętrznego, płynącego z poczucia własnej nicności w porównaniu z ogromem wszechświata.

Uśmiechnął się.

— Jakaż to cudowna rzecz istnienie!...

Wszedł do altanki... Wyciągnął się na ławce, podłożywszy ręce pod głowę.

— Cudowna i zagadkowa... — myślał sennie — Czemu żyję akurat teraz?.. Czemu nie dawniej lub w odległej przeszłości. Czy znalazłem się na świecie w imię jakiegoś celu, czy przez ślepy przypadek? Gdzież ten cel?

Maniuta także nie mogła zasnąć tej nocy... Słowa Witka o poźyciu w Warszawie, poczucie jego bliskości tuż zaraz po tamtej stronie domu „na górze”, jego plany i zamiary spędzały jej sen z powiek... Wzbierała w niej tęsknota, wyprętała się cała na posiochli z półprzymkniętymi oczami i uśmiechała się w przestrzeń — do niego...

Pragnęła już zostać jego żoną i nie rozumiała, czemu to ma się odwiekać... Przecież ona będzie pracować, a Siennicki może dać swemu jedynakowi tyle, aby razem z jej pensją wystarczyło im narazie...

A to, co on mówił jej w wąwozie?

Rozumowo wzięwszy tę kwestię, to tak... oczywiście... Ale prócz rozumu istnieją jeszcze inne rzeczy na świecie... Niech on sobie mówi, że to przesady!... Przecież jest rodzina: ojciec, ciotka, bracia... Boże, co by to było, gdyby się dowiedzieli... Ona sama zresztą nie zechce, nie zgodzi się nigdy!

Palili ją policzki, rozgrzane za dnia sierpniowym słońcem. Wstała i podeszła do okna, by owiać ją podmuch chłodnego powietrza. Noc była taka spokojna, uroczna i pociągająca, że narzuciwszy na siebie szlafrok, cichuteńko, by nie budzić nikogo, przesłiznęła się przez mieszkanie i wyszła przed dom. Okrzyknęła go i zaczęła spacerować po alejkach. Stała w rannych pantoflach prawie bezszelestnie.

Na chwilę zatrzymała się i rozejrzała wokół. Przy samym płocie majaczyły ciemne zarysy altany.

— Chciałam, by tu przyjechał, do tej altany... — uśmiechnęła się.

Skierowała tam swe kroki.

Pod rozłożystymi gałęziami drzew było dużo mroźniej niż pod otwartym niebem, więc jakiś nieokreślony lęk zatrząsał w jej sercu.

— Głupstwo, przywidzenia... — szepnęła i, chcąc opanować niepokój, przyspieszyła kroku...

W altanie panowała zupełna ciemność... Naraz zdało jej się, że posłyszała czyjś oddech. Przebiegła ją dreszcz strachu.

— Kto tu?..

Coś się poruszyło... Nim zdążyła krzyknąć, objęły ją wpół silne, męskie ramiona.

— To ja, Manius, ja...

Dygotała jeszcze z trwogi, gdy wcałowywał się w jej usta gorącym, namietnym pocałunkiem. Poczuła pod zwiewną szatą nagie ciało, do którego ręce przywarły mocnym uściskiem.

— Wit, Wit!...

Poddawanie się bez pamięci, jakby w zawrocie zmysłów — nagłe opamiętanie i gwałtowny sprzeciw — szamotanie się, opór, przyspieszone oddechy, coraz natarczywsze jego uściski i ciała ich zwały się ze sobą...

Świt przecierał się na nieboskłonach... Przedmioty zaczęły rzucać na ziemię niewyraźne, zamazane cienie i pierwsze pogłosy budzącego się dnia ozwały się niepewnie w ogrodzie... W krzewach tuż przy altanie zakwilił jakiś ptak, jakby zdziwiony, że to już dnie i zaszeleścił suchą trawą, gmerając łapkami w gnieździe.

(D. c. n.).

NASZA RUBRYKA

Poszukiwanie pracy

SLUŻĄCE BEZPŁATNE do pracy i do gospodarstwa wiejskiego dostarcza bezinteresownie Towarzystwo „Ratujmy Niemowlęta”. Są to matki opuszczone. Nowy Świat 8-10 m. 13. Codziennie od 11-jej do 4-jej.

MŁODY URZĘDNIK, b. sekretarz komornika sądowego, poszukuje posady biurowej. Zgłoszenia pisemne pod adresem: Ezechiel Płasko, Jadów, poczta Jadów, woj. warszawskie.

KUCHMISTRZ poszukuje posady w Warszawie albo na wyjazd, również przyjmuje obetalunki na wesela i przyjęcia. Żelazna Nr. 41 m. 9.

TAPICER DEKORATOR były pracownik Łazienek Królewskich, przerobienie materaca 15 złotych. Zakładam markizy, firanki od złotego, kroję pokrowce. Hoża 23 telefon 8-58-39 Komorek.

MŁODA INTELIGENTNA DZIEWCZYNA, umie gotować, sprzątać zna krawieczkę, mereżowanie, przyjmie pracę na skromnych warunkach. Irena Jarzębska, Oświęcimka 8 m. 1. (Ochota).

BYŁY SEKRETARZ jednego z większych oddziałów Zw. klasowego w Warszawie, rutynowany korespondent, piszący na maszynie, buchalter, poszukuje pracy podobnej lub w biurze. Oferty do „Robotnika” pod „wentalnie kaucją”.

WARUNKI PRENUMERATY: w Warszawie z odnoszeniem miesięcznie zł. 5.40, bez odnoszenia zł. 4.70, na prowincji miesięcznie zł. 5.40, zagranicą zł. 8.—. Za zmianę adresu 50 gr. CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 50, zwykłe gr. 20, komunikaty i nadesłane gr. 80, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr. 30, drobne za wiersz gr. 20. Poszukiwanie i zaoferowanie pracy bezpłatnie. Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń w tekście 5-szpaltowy, układ zwyczajnych — 10-szpaltowy. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: WACŁAW CZARNECKI.

Wydawca RADA NACZELNA P. P. S.

Odbito w drukarni „Robotnika”, Warecka 7.